

MNOGO VIKE NI ZA ŠTO

Naslov izvornika: Much Ado About Nothing

Godina nastanka: 1598 (1598–99)

Uvedeno u Registar nakladnika: 4. kolovoza 1600.

Prva izdanja: 1623(F1)

Izvori i utjecaji:

Lodovico Ariosto (1474–1533): Orlando Furioso (1516; na engleski preveo John Harington 1591)

Matteo Bandello (1485–1561): Novelle (1554–73); Dvadeset druga novela

Edmund Spenser (oko 1552–99): The Faerie Queene (1590)

François de Belleforest (1530–83): Histories Tragiques (1568); Treća knjiga

George Whetstone (oko 1544–87): The Roke of Regard (1576) — Claudio's rejection of Hero at her own wedding

Baldassare Castiglione (1478–1529): The Book of the Courtier (1528)

Kratak sadržaj:

Aragonski knez don Pedro, vraćajući se s pobjedonosnog pohoda protiv odmetnutoga brata don Juana, posjećuje Leonata, namjesnika Messine. U njegovoj su pratnji dva časnika, Benedetto i Claudio. Dok borave u Messini, Claudio se zaljubi u Leonatovu kćer Heroju, a Benedetto se nadmudruje s namjesnikovom nećakinjom Beatrice. Procvala ljubav između Claudija i Heroje požuruje don Pedra da se s Leonatom dogovori o ženidbi.

Međutim don Pedro, uz pomoć Leonata i Claudija, pokušava se našaliti s Benedetto nastojeći da se u njemu razvije ljubav prema Beatrice. Isto tako Heroja sa svojom družbenicom pokušava potaknuti Beatrice da zavoli Benedetta. Tako Benedetto i Beatrice čuvši njihove razgovore počinju misliti da su međusobno zaljubljeni.

Sve je spremno za vjenčanje Claudija i Heroje. Ali opaki don Juan, koji se javno pomirio s bratom, mrzi Claudija i protiv njega kuje urotu. Najprije kaže Claudiju da don Pedro želi Heroju za sebe; zatim podmićuje svoga pouzdanika Boraccia i Herojinu pratilju Margaretu da glume prizor u kojem će Herojina čast doći u pitanje. Claudio pada u tu zamku i pred oltarom optužuje Heroju da je nevjerna.

Fra Francesco pomaže Heroji i skriva je, a Leonato objavljuje da je njegova kći zbog te sablazni umrla od tuge. Na Herojinu sreću, stražari uhitte Boraccia dok se u pijanstvu hvalio kako je za svoju ulogu u tome dobio tisuću dukata. Nakon njegova priznanja, Leonato traži javnu ispriku od Claudija, zatim kaže kako će mu oprostiti ako ožali Heroju i uzme za ženu kćer njegova brata Antonija; na vjenčanju će se pokazati da je ta sinovica upravo Heroja. Tako su Claudio i Heroja opet u ljubavi, a Benedetto i Beatrice objavljuju da će se vjenčati skupa s njima.

Uto stiže vijest da je odmetnuti don Juan uhićen.

OSOBE

DON PEDRO, *knez aragonski*
DON JUAN, *njegov polubrat*
CLAUDIO, *mladi grof iz Firence*
BENEDETTO, *mladi plemić iz Padove*
LEONATO, *namjesnik Messine*
ANTONIO, *njegov brat*
BALTAZAR, *pjevač, don Pedrov sluga*
CORRADO } *Don Juanovi pratioci*
BORACCIO }
FRA FRANCESCO, *svećenik*
DRJENOVINA, *nadstražar*
KISELIŠ, *redarstvenik*
Pisar
Dječak
Plemić
HEROJA, *Leonatova kći*
BEATRICE, *Leonatova nećakinja, siročić*
MARGARETA } *Herojine družbenice*
URSULA }
Glasnici, svirači, stražari, sluge itd.

Mjesto radnje: Messina

PRVI ČIN

PRVI PRIZOR

Ispred Leonatove kuće.

(Ulaze Leonato, Heroja, Beatrice i glasnik.)

LEONATO

Doznajem iz ovoga pisma da don Pedro Aragonski večeras dolazi u Messinu.

GLASNIK

Sad je već vrlo blizu, nije bio ni tri milje daleko kad sam ga ostavio.

LEONATO

Koliko ste gospode izgubili u ovoj bitci?

GLASNIK

Tek nekoliko od sviju staleža, a nijednoga visoka roda.

LEONATO

Pobjeda se podvostručava kad se pobjednik vrati kući s cijelim ljudstvom. Vidim ovdje da je don Pedro obasuo velikim častima nekog mladog Firentinca po imenu Claudija.

GLASNIK

Jako ih je on zaslužio sa svoje strane, i jednako ih se spomenuo don Pedro. Ponio se bolje nego što je obećavala njegova dob, u obličju janjeta izvršio je lavovska djela; doista je više nadvisio očekivanja nego što smijete od mene očekivati da vam kažem kako.

10

LEONATO

On ima ujaka ovdje u Messini koji će se zbog toga veoma razdragati.

GLASNIK

Njemu sam već predao pismo, i tu je iz njega provalila velika radost, upravo toliko da se radost nije mogla pokazati dovoljno umjerenom bez obilježja gorčine. 20

LEONATO

Zar su mu briznule suze?

GLASNIK

U velikoj mjeri.

LEONATO

Urođeni izljev rodbinstva; nema iskrenijih lica od onih koja su tako umivena. Koliko je bolje plakati od radosti nego se radovati u plaču!

BEATRICE

Molim vas, je li se sinjor Montante¹ vratio iz rata, ili nije?

GLASNIK

Ne poznajem nikoga tog imena, gospo; nitko takav nije bio u vojsci, ni od kojega staleža. 30

LEONATO

Tko je taj za kojega pitate, nećakinjo?

HEROJA

Moja rodica misli na sinjor Benedetta iz Padove.

GLASNIK

Oh, on se vratio, i to zabavniji nego što je ikad bio.

BEATRICE

Izvjesio je oglase ovdje po Messini i izazvao Kupida² u strijeljanju; a lakrdijaš moga ujaka, pročitavši taj izazov,

1 Talijanski: udarac mačem ili sabljom odozdo gore; ovdje: šaljiv naziv za mačevatelja.

2 Kupido je božanstvo ljubavi; prikazivali su ga kao dječaka zavezanih očiju s lukom i »ljubavnim« strjelicama.

potpisao se u ime Kupida i njega izazvao sa zatupljenim strijelama za ptice. Molim vas, koliko ih je ubio i pojeo u ovom ratu? Samo koliko ih je ubio? Jer sam doista obećala da ću ja pojesti sve što ubije.

40

LEONATO

Vjere mi, nećakinjo, previše kудite sinjor Benedetta, ali on će se s vama poravnati, u to ne sumnjam.

GLASNIK

Dobro se iskazao, gospo, u ovom ratu.

BEATRICE

Imali ste pljesnivu hranu, i on je pomogao da se pojede; on je veoma valjan izjelica; ima izvrstan tek.

GLASNIK

I dobar vojnik isto tako, gospođice.

BEATRICE

I dobar vojnik isto kao gospođice; ali kakav je isto kao gospoda?

50

GLASNIK

S gospodom kao gospodin, s ljudima kao čovjek, pun časnih vrlina.

BEATRICE

Zbilja je tako, nije ništa manje nego punjen čovjek; ali glede punjenja — dobro, svi smo smrtnici.

LEONATO

Ne smijete, gospodine, krivo razumjeti moju nećakinju. Vodi se neka vrsta veselog rata između sinjor Benedetta i nje; nikad se ne sretnu, a da među njima ne bude okršaja u nadmudrivanju.

BEATRICE

Jao, on time ništa ne dobiva. U našem posljednjem sukobu četiri od pet njegovih sposobnosti razbora³ otišle

3 To su umne sposobnosti koje su se neodređeno nabrajale uz pet tjelesnih osjetila, najčešće kao zdrav razum, moć zamišljanja, mašta, prosudba i pamćenje.

su hramljući, i sada cijelim čovjekom upravlja jedna; tako, ako ima dovoljno razboritosti da ostane čovjek na svom mjestu, neka je nosi kao razliku između sebe i svoga konja, jer ona mu je sve bogatstvo koje mu je preostalo, da bi bio prepoznat kao razumno stvorenje. Tko mu je sada drug? Svaki mjesec on ima novoga pobratima.

60

GLASNIK

Je li to moguće?

BEATRICE

Veoma lako moguće; on drži do svoje vjere kao do mode svoga šešira, ona se stalno mijenja sa sljedećim kalupom.

70

GLASNIK

Vidim, gospo, da taj gospodin nije u vašem spomenaru.

BEATRICE

Nije; a da jest, spalila bih svoju knjižnicu. Ali, molim vas, tko mu je drug? Zar sada nema nikakva mlada hvališe koji će s njim oputovati do vraga?

GLASNIK

Najviše je u društvu veoma plemenita Claudija.

BEATRICE

O Gospode, prilijepit će se za njega kao kakva bolest; njega se lakše dobije nego kugu, a zaraženik smjesta poludi. Neka Bog pomogne plemenitom Claudiju! Ako je dobio Benedetta, stajat će ga tisuću lira prije nego se izliječi.

80

GLASNIK

Ostat ću u prijateljstvu s vama, gospo.

BEATRICE

Ostanite, dobri prijatelju.

LEONATO

Vi nikada ne ćete poludjeti, nećakinjo.

BEATRICE

Ne, ne ću do nekog vrućeg siječnja.

GLASNIK

Don Pedro je stigao.

(Ulaze don Pedro, Claudio, Benedetto, Baltazar i don Juan.)

DON PEDRO

Dobri sinjor Leonato, jeste li izašli da se sretnete sa svojom nevoljom? Navada je svijeta da se izbjegava trošak, a vi mu se izlažete.

90

LEONATO

Nikada nevolja nije stigla do moje kuće u obličju vaše milosti, jer kad nevolja jednom ode, trebala bi ostati spokojnost; ali kad vi oputujete od mene, tuga se zadržuje, a sreća se oprosti.

DON PEDRO

Vi previše voljno prigrljujete svoj teret. Mislim da je ovo vaša kći.

LEONATO

Njezina mati mi je mnogo puta tako rekla.

BENEDETTO

Jeste li sumnjali, gospodine, pa ste je pitali?

LEONATO

Sinjor Benedetto, ne, jer vi ste tada bili dijete.

DON PEDRO

Dobili ste svoje, Benedetto; po tome možemo pogoditi što ste, sada kad ste odrastao čovjek. Doista gospa sama potvrđuje svoje očinstvo. Budite sretni, gospo, jer sličite na časna oca.

100

BENEDETTO

Da je sinjor Leonato njezin otac, ne bi nosila njegovu glavu⁴ na ramenima za cijelu Messinu, koliko god sličila na njega.

⁴ Tj. sijeku kosu i bradu.

(Don Pedro i Leonato povuku se ustranu.)

BEATRICE

Čudim se što još govorite, sinjor Benedetto; nitko vas ne primjećuje.

BENEDETTO

Što, draga moja Gospo od Prijezira! Zar ste još živi?

BEATRICE

Je li moguće da bi prijezir umro, kad ima tako zgodnu hranu da se njome hrani kao što je sinjor Benedetto? I sama udvornost se mora preobratiti u prijezir, ako vi dodete u njezinu blizinu.

110

BENEDETTO

Onda je udvornost prevrtljivica. Ali sigurno je da mene ljube sve gospe, isključujući samo vas; a volio bih da mogu otkriti u svom srcu da nisam tvrda srca, jer uistinu ne ljubim nijednu.

BEATRICE

Prava sreća za žene, inače bi im dodijavao poguban udvarač. Zahvaljujem Bogu i svojoj hladnoj krvi, ja sam u tome vaše naravi; radije slušam kako moj pas laje na vranu nego kako mi se muškarac kune da me ljubi.

120

BENEDETTO

Neka Bog zauvijek održi vaše gospojinstvo u tome raspoloženju; tako će gospodin ovaj ili onaj izbjeći predodređeno izgrebeno lice.

BEATRICE

Grebanje ga ne bi moglo pogoršati, ako bi to lice bilo kao vaše.

BENEDETTO

Eto, vi ste iznimna učiteljica papagaja.

BEATRICE

Bolja je ptica s mojim jezikom nego živina s vašim.

BENEDETTO

Volio bih da mi konj ima brzinu vašeg jezika, i da je tako ustrajan. Ali držite se svoga puta, u ime Božje, ja sam završio. 130

BEATRICE

Vi uvijek završavate s nekom kljusinom od smicalice, znam ja vas odavno.

DON PEDRO

To je sažetak svega, Leonato. — Sinjor Claudio i sinjor Benedetto, moj dragi prijatelj Leonato sve vas je pozvao. Ja mu kažem da ćemo ovdje ostati najmanje mjesec dana, a on se od srca moli da nas kakav razlog zadrži dulje; usuđujem se zakleti da nije nikakav licemjer, nego se od srca moli. 140

LEONATO

Ako se zakunete, gospodaru, ne ćete se krivo zakleti.

(Don Juanu.)

Dopustite mi da vam poželim dobrodošlicu, gospodine; kad ste se pomirili s knezom svojim bratom, dugujem vam svu poslušnost.

DON JUAN

Zahvaljujem vam; ja nisam od mnogo riječi, ali vam zahvaljujem.

LEONATO

Je li po volji vašoj milosti da povede?

DON PEDRO

Vašu ruku, Leonato; zajedno ćemo poći.

(Izlaze svi osim Benedetta i Claudija.)

CLAUDIO

Benedetto, jesi li promatrao kćer sinjor Leonata? 150

BENEDETTO

Nisam je promatrao, ali sam je pogledao.

CLAUDIO

Zar to nije jedna čedna mlada gospa?

BENEDETTO

Pitate li me, kao što pošten čovjek treba pitati, za moju jednostavnu iskrenu prosudbu, ili biste htjeli da govorim po svom običaju, kao priznati tlačitelj njihova spola?

CLAUDIO

Ne, molim te da govoriš po trijeznoj prosudbi.

BENEDETTO

Pa, vjere mi, čini mi se da je preniska za visoku pohvalu, pretamna za sjajnu pohvalu, i premalena za veliku pohvalu; mogu joj pružiti samo ovu lasku: da je drukčija nego što jest, bila bi nelijepa, a budući da nije drukčija nego što jest, meni se ne sviđa.

160

CLAUDIO

Ti misliš da se šalim; molim te, iskreno mi reci kako ti se sviđa.

BENEDETTO

Biste li je htjeli kupiti, kad se o njoj raspitujete?

CLAUDIO

Može li se za cijeli svijet kupiti takav dragulj?

BENEDETTO

Može, i kutija da se u nju stavi. Ali govorite li to ozbiljna čela, ili glumite podrugljiva klipana, da nam kažete da Kupido dobro diže zečeve, i da je Vulkan⁵ izniman tesar? Dajte, u kojem vas ključu treba čovjek pratiti da bi se pridružio toj pjesmi?

170

CLAUDIO

U mojem oku ona je najmilija gospa što sam je ikada pogledao.

5 Starorimski bog vatre i kovačkog umijeća.

BENEDETTO

Ja još vidim bez naočala, a ne vidim takvu stvar; tu je njezina rodica, pa da nije opsjednuta bijesom, toliko je nadmašuje u ljepoti koliko prvi svibnja nadmašuje posljednji prosinca. Ali nadam se da nemate namjeru pretvoriti se u muža, ili pak imate?

180

CLAUDIO

Teško bih se pouzdao u sama sebe, makar suprotno prisegnuo, kad bi Heroja htjela biti mojom ženom.

BENEDETTO

Je li do toga došlo? Vjere ti, zar nema na svijetu nijednoga čovjeka koji bi nosio kapu bez sumnjičenja?⁶ Zar nikad više ne ću vidjeti neženju od šezdeset godina? Ta idi, vjere ti, kad silom hoćeš gurnuti vrat u jaram, nositi njegov otisak, i uzdišući provoditi nedjelje. Gle, don Pedro se vratio da te potraži.

(Ulazi don Pedro.)

DON PEDRO

Koja vas je tajna zadržala ovdje, pa niste prosljedili u Leonatovu kuću?

190

BENEDETTO

Volio bih kad bi me vaša milost primorala da kažem.

DON PEDRO

Nalažem ti uime tvoga podaništva.

BENEDETTO

Čuli ste, grofe Claudio; ja mogu čuvati tajnu kao nijem čovjek, volio bih da tako mislite; ali uime moga podaništva, pazite ovo, uime moga podaništva — On je zaljubljen. U koga? Sada je red na vašu milost. Pazite kako je sitan njegov odgovor: u Heroju, Leonatovu situ kćer.

⁶ Otrcana elizabetanska šala o bračnim rogovima koje muževi skrivaju ispod kape.

CLAUDIO

Da je bilo tako, tako bi bilo izgovoreno.

BENEDETTO

Kao u onoj staroj priči, gospodaru: »Nije tako, niti je bilo tako; i doista, sačuvaj Bože da bude tako!« 200

CLAUDIO

Ako se moja žudnja uskoro ne promijeni, sačuvaj Bože da bude drukčije.

DON PEDRO

Amen, ako je ljubiš, jer gospa je veoma dostojna.

CLAUDIO

Vi to govorite da me namamite, gospodaru.

DON PEDRO

Na moju riječ, kažem svoje mišljenje.

CLAUDIO

A vjere mi, gospodaru, i ja sam svoje kazao.

BENEDETTO

A na moje dvije vjere i riječi, gospodaru, i ja sam svoje kazao. 210

CLAUDIO

Da je ljubim, to osjećam.

DON PEDRO

Da je dostojna, to znam.

BENEDETTO

Da ne osjećam kako bi trebala biti ljubljena, i da ne znam kako bi trebala biti dostojna, to je uvjerenje koje ni vatra ne može istaliti iz mene; u njemu ću umrijeti na lomači.

DON PEDRO

Ti si uvijek bio tvrdoglav krivovjerac u preziranju ljepote.

CLAUDIO

I nikad nije mogao poduprijeti svoj čin osim u snazi volje. 220

BENEDETTO

Što me je žena začela, ja joj zahvaljujem; što me je odgojila, jednako joj dajem najponiznije hvale; ali da ću imati lovačko vabljenje što ječi na mojem čelu, ili vješati svoj rog o nevidljivu obramnicu, to mi sve žene moraju oprostiti. Zato što ne želim njima učiniti krivo da što posumnjam i o jednoj, želim sebi učiniti pravo da ne vjerujem nijednoj; i zaključak je, zbog toga se mogu više gizdati:⁷ ja ću živjeti kao neženja.

DON PEDRO

Vidjet ću te ja, prije nego umrem, svega blijeda od ljubavi.

BENEDETTO

Od srdžbe, od bolesti, ili od gladi, gospodaru, ne od ljubavi; pokažite da ikada izgubim više krvi od ljubavi nego što ću je opet dobiti od pića,⁸ pa mi iskopajte oči perom kakva tvorca balada, i objesite me na vrata bludilišta kao znak slijepoga Kupida. 230

DON PEDRO

No, ako ikada otpadneš od te vjere, pokazat ćeš se značajnim predmetom razgovora.

BENEDETTO

Ako to učinim, objesite me u košari kao mačku i strijeljajte u mene; a onaj koji me pogodi, neka ga tapšu po ramenu i zovu Adamom.⁹ 240

DON PEDRO

Dobro, vrijeme će pokazati. »S vremenom i divlji bik ponese jaram.«¹⁰

7 Bolje će se oblačiti, jer ne će trošiti na ženu.

8 Vjerovalo se da se krv gubi ako se uzdiše, a dobiva ako se pije vino.

9 Adam Bell je slavni strijelac iz pučkih balada; aluzija se odnosi na neku okrutnu zabavu.

10 Približan citat iz nekoć popularne *Španjolske tragedije* Thomasa Kyda.

BENEDETTO

Divlji bik može; ali ako ga razboriti Benedetto ikada ponese, iščupajte tomu biku rogove i nabijte ih na moje čelo, i dajte da me ružno naslikaju, i onim velikim slovima, kako pišu: »Ovdje se iznajmljuju dobri konji«, neka mi označe ispod moga znaka: »Ovdje možete vidjeti Benedetta, oženjena čovjeka.«

CLAUDIO

Ako bi se to ikada dogodilo, ti bi bio pomahnitali rogojnja.

250

DON PEDRO

Štoviše, ako Kupido nije istrošio sav svoj tobolac u Mlecima,¹¹ zbog toga ćeš se uskoro tresti.

BENEDETTO

Onda se nadam i nekom potresu.

DON PEDRO

Dobro, s vremenom ćeš se prilagoditi. A dotle, dobri sinjor Benedetto, pođi do Leonata, pozdravi mi ga, i reci mu da mu ne ću izostati s večere; jer je doista velike pripreme obavio.

BENEDETTO

Raspolažem s gotovo dovoljno sposobnosti za takvo poslanstvo; i tako vas preporučujem —

260

CLAUDIO

Zaštiti Božjoj. Dano u mojoj kući, kad bih je imao —

DON PEDRO

Šestoga srpnja. Vaš odani prijatelj, Benedetto.

BENEDETTO

Ne, ne rugajte se, ne rugajte se; glavčina vašega razgovora katkada je ukrašena zakrpama, a i ti su ukrasi tek labavo prišiveni. Prije nego produžite sprdnju sa starim ulomcima, ispitajte svoju savjest; i tako vas ostavljam.

11 Venecija je bila na glasu po bludnicama i raspuštenu životu.

(Izlazi.)

CLAUDIO

Kneže, sad mi vaša visost može dobro učiniti. 270

DON PEDRO

Moja ljubav je tvoja da je poučiš; tek je pouči kako, pa ćeš vidjeti kako je spremna naučiti svaku tešku lekciju koja ti može dobro učiniti.

CLAUDIO

Ima li Leonato ijednoga sina, gospodaru?

DON PEDRO

Nijednoga djeteta osim Heroje, ona mu je jedina baštinica. Ljubiš li ti nju, Claudio?

CLAUDIO

O gospodaru,
kad ste krenuli na ovaj netom završeni pohod,
gledao sam je vojničkim okom kojemu se svidjela,
ali sam imao pri ruci grublju zadaću
nego da to svidanje dognam do imena ljubavi; 280
ali sad sam se vratio, i ratne su misli
ispraznile svoja mjesta, a u njihove prostore
stižu u gomilama blage i nježne želje,
i sve mi šapću kako je lijepa mlada Heroja,
govoreći da sam je zavolio prije nego pođoh u rat.

DON PEDRO

Smjesta ćeš postati nalik na nekog zaljubljenika,
i zamarat ćeš slušatelja cijelom knjigom riječi.
Ako zbilja ljubiš lijepu Heroju, gaji to,
a ja ću o tome načeti s njom, i s njezinim ocem,
pa ćeš je imati. Nije li bilo u tu svrhu 290
kad si počeo ispredati onako krasnu priču?

CLAUDIO

Kako ste ljupko uslužni prema ljubavi
kad ljubavni jad prepoznajete po njezinu izgledu!
Ali da moje zaljubljenje ne bi izgledalo odveć iznenadno,
htio sam ga ublažiti duljom raspravom.

DON PEDRO

Čemu most mnogo širi nego rijeka?
Najljepša je nadarbina koja zadovoljava potrebu.
Što god će poslužiti, prikladno je; jednom riječju,
ti ljubiš, a ja ću ti pribaviti prikladan lijek.
Znam da ćemo noćas imati zabavu;
nekako ću se prurušiti i preuzeti tvoju ulogu,
i reći ću lijepoj Heroji da sam ja Claudio,
i nasamo ću njoj otvoriti svoje srce,
i njezin sluh ću zaslužniti silinom
i snažnim nasrtajem svoje ljubavne priče;
onda ću to poslije otkriti njezinu ocu,
i zaključak je, ona će biti tvoja.
Idemo to smjesta provesti u djelo.

300

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

Predvorje u Leonatovoj kući.

(Ulaze Leonato i stari Antonio; sretnu se.)

LEONATO

Kako je, brate, gdje mi je sinovac, tvoj sin? Je li se po-
brinuo za glazbu?

ANTONIO

Jako je zaposlen oko toga. Ali, brate, mogu ti reći
čudnu novost o kojoj nisi ni sanjao.

LEONATO

Je li dobra?

ANTONIO

Kako je ishod bude potvrdio; ali dobru omotnicu ima,
dobro izgleda izvana. Kneza i grofa Claudija, dok su se
šetali stazom uz gusto isprepletenu živicu u mojem
vrtu, jedan je od mojih ljudi čuo gdje ovako govore:
knez je otkrio Claudiju da ljubi moju sinovicu tvoju

10

kćer, i da to namjerava priznati noćas u plesu; te ako vidi da je ona voljna, on namjerava iskoristiti trenutnu priliku i smjesta s tobom o tome govoriti.

LEONATO

Ima li pameti momak koji ti je to rekao?

ANTONIO

Dobar oštrouman momak; poslat ću po njega, pa ga sam ispitaj.

LEONATO

Ne, ne, držat ćemo to kao nekakav san dok se ne pokaže samo; ali s tim ću upoznati kćer da se može bolje pripremiti za odgovor, ako to možda bude istina. Pođi ti i reci joj o tome.

20

(Izlazi Antonio.)

(Ulaze Antoniov sin, s glazbenikom, te drugi.)

Sinovče, vi znate što vam je činiti. — Oh, smilujte mi se, prijatelju, pođite sa mnom, moram se poslužiti vašim umijećem. — Dobri sinovče, pobrinite se za to, mnogo je posla.

(Izlaze.)

TREĆI PRIZOR

Negdje izvan Leonatove kuće.

(Ulaze don Juan i Corrado.)

CORRADO

Zlojutro mu njegovu, gospodaru, zašto ste tako prekomjerno tužni?

DON JUAN

Nema mjere uzroku koji to rađa, zato je tuga bez granice.

CORRADO

Morali biste čuti razum.

DON JUAN

A kad ga čujem, kakav blagoslov on donosi?

CORRADO

Ako ne trenutačan lijek, barem strpljivo podnošenje.

DON JUAN

Ja se čudim da ti — kad si, kao što kažeš da jesi, rođen pod Saturnom¹² — nastojiš primijeniti ćudorednu lje-kariju na smrtonosnu nevolju. Ja ne mogu sakriti ono što jesam: moram biti tužan kad imam razloga, i ne smiješiti se ni na čije šale; jesti kad imam teka, i ne čekati ni na čiju dokolicu; spavati kad sam drijeman, i ne brinuti se ni o čijem poslu; smijati se kad sam veseo, i ne ulagivati se ničijoj čudi. 10

CORRADO

Da, ali ne smijete se tako u cijelosti pokazivati dok to ne mognete činiti bez nadzora. Donedavno ste se isticali protiv svoga brata, a on vas je ponovno primio u svoju milost, gdje je nemoguće da biste pustili pravi korijen osim za lijepa vremena koje sami stvorite. Potrebno je da pripremite godišnje doba za svoju žetvu. 20

DON JUAN

Radije bih bio šipurika u živici nego ruža u njegovoj milosti, i bolje priliči mojoj krvi da budem prezren od sviju nego da prilagođujem ponašanje da bih i od koga otimao ljubav; u tome, iako se ne može reći da sam dodvorljiv poštenjak, ne smije se zaniijekati da nisam prostodušan nitkov. Meni vjeruju s brnjicom i puštaju me na slobodu s putilom; zato sam odlučio da ne ću pjevati u krletci. Da imam usta grizao bih, da imam slobodu činio bih što me je volja; u međuvremenu, 30

12. Prema astrološkom tumačenju, Saturn uzrokuje mrzovolju i mučaljivost kod ljudi.

pusti me da budem ono što jesam i ne trsi se da me promijeniš.

CORRADO

Zar se ne možete nekako okoristiti svojom zlovoljom?

DON JUAN

Koristim se njome potpuno, jer se samo njome koristim. Tko to dolazi?

(Ulazi Boraccio.)

Što je novo, Boraccio?

40

BORACCIO

Dolazim otamo s veličanstvene večere. Vašega brata kneza kraljevski ugošćuje Leonato; i mogu vas izvijestiti o jednoj namjeravanoj ženidbi.

DON JUAN

Hoće li ona poslužiti kao kakva osnova da se na njoj izgradi nevolja? Kakav je to ludov koji se zaručuje s nespokeyem?

BORACCIO

Bogme, to je desna ruka vašega brata.

DON JUAN

Tko, nadasve vrsni Claudio?

BORACCIO

Upravo on.

DON JUAN

Pravi udvarač! A s kim, a s kim? Na koju se stranu osvrće?

50

BORACCIO

Bogme, na Heroju, Leonatovu kćer i baštinicu.

DON JUAN

Veoma nadobudno ožujsko pile! Kako si do toga došao?

BORACCIO

Kako su me zaposlili da budem mirisar, dok sam kadio jednu pljesnivu sobu, dolazi ti knez i Claudio, pod rukom, u ozbiljnom razgovoru. Ja ti strugnem iza zastora, i tu čujem kako se dogovoriše da će knez snubiti Heroju za sebe, pa kad je dobije, dat će je grofu Claudiju.

60

DON JUAN

Dodi, dodi, idemo tamo; to bi se moglo pokazati kao hrana za moje nezadovoljstvo; tomu mladom skorojeviću pripada sva slava moje propasti. Ako ga mognem prekriziti i na koji način, blagoslovit ću sebe na svaki način. Obojica ste pouzdani, pa hoćete li mi pomoći?

CORRADO

Do smrti, gospodaru.

DON JUAN

Podimo na tu veličanstvenu večeru; njihovo je gošćenje još veličanstvenije što sam ja pokoren. Kad bi kuhar bio moga mišljenja! Hoćemo li poći da iskušamo to što treba učiniti?

70

BORACCIO

Mi ćemo pratiti vaše gospodstvo.

(Izlaze.)